

NÖVÉNYI EREDETŰ ÖNTÖZŐ ÉS PERMETEZŐ LEVEK KÉSZÍTÉSE

ÍRTA, ÖSSZEÁLLÍTOTTA:
SZUKÁCS GERGELY, GELENCSÉR MARGIT,
SZLOVICSÁK KATALIN

E-book sorozat

MAGYAR BOKULTÚRA SZÖVETSÉG

1132 Budapest, Visegrádi u. 53. III/1.
Tel: 1/214-7005 Fax: 1/214-7006
www.biokultura.org
biokultura@biokultura.org

Tartalomjegyzék

Bevezető	3
Nagy csalán	4
Mezei zsúrló	4
Fekete nadálytő	5
Fekete bodza	5
Gyermekláncfű	6
Kamilla	6
Fokhagyma	7
Körömvirág	7
Tölgyfa	8
Zsálya	8
Káposztafélék	9
Metélőhagyma	9
Paradicsom	10
Vöröshagyma	10
Cékla	11
Gilisztaűző varádics	11
Édeskömény	12
Rebarbara	12

FIGYELEM!

Felhívjuk kedves olvasóink figyelmét, hogy a hazai hatályos jogszabályok értelmében a házi készítésű növényi öntöző és permetező levek csak saját fogyasztásra szánt termékekre használhatóak. A forgalomba hozott biotermékek növényvédelmi célú permetezése csak olyan szerekkel végezhető, amiket a NÉBIH (Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal) engedélyével elláttak.

Bevezető

A permetlé és növényi trágyalé készítéséhez sokféle növényt fel lehet használni. Mindenki elsősorban a gyógynövényekre gondol, amikor erősítő leveket készítünk, de felhasználhatóak akár

cserjék, fűszernövények, zöldségek és közönséges gyomnak tekintett, ám bár nagyon is hasznos növények. A csalán például az egyik leggyakrabban használt növényi permet és trágyalé alap.

Lombtágya vagy öntözőlé?

Érdeemes tisztázni a permetlé - továbbiakban permet - és az öntöző trágyalé - a továbbiakban lé - közötti különbséget. Alapvetően ez két kijuttatási forma. A permetlét közvetlen a permetezőkészülékből vagy rózsával felszerelt locsoló kannából juttatjuk a levelekre, a növényre és mindig jóval hígabb az öntöző lénél. Az öntöző trágyalevet a növények alá öntjük ügyelve, hogy ne kerüljenek a levelekre és a virágzatra. A szárazra cseppenő növényi trágyalé nem okoz nagyobb károsodást a növényen, de azért ezzel is óvatosan bánjunk.

Erjesztett lé: Friss növényből és szárítottból is elkészíthetjük. A növény-víz arányra mindig figyeljünk és tartsuk be az adott növényhez ajánlott hígítási arányokat. Az edényt, amelyben erjesztünk ne töltsük színültig tele, hogy maradjon hely a habzásnak. Az erjesztett leveket

kavargatni kell, akár naponta többször is és csak akkor használható fel, amikor már nem habzik.

Áztatott lé vagy hidegvizes kivonat: A növényt 1 napig áztatjuk hideg (eső)vízben. Az áztatott levet használjuk fel és még ezt is hígítani szokás.

Préselt lé: Ritkán alkalmazzuk a speciális prés gép vagy centrifuga igénye miatt. Az apróra vágott növényből gyümölcscentrifugával levet préselünk ki, majd ezt a préselt levet hígítjuk tovább.

Forrázat: A növényt felaprítjuk, forrásban levő vizet öntünk rá, majd állni hagyjuk, amíg ki nem hűl a víz.

Főzet: A növényt felaprítjuk, majd felforraljuk a vízzel együtt és még 20-30 percig főzzük. Hűtés után használjuk. Az erősebb sejtfalú növényeket akár a főzet készítése előtt be is áztathatjuk egy napra.

Eszközök

Az áztatott és erjesztett növényi levek készítéséhez használjunk műanyag hordót vagy 5 literes befőttes üveget. A főzetek, forrázatok elkészíthetők a konyhában használatos edényekben is. A kiadványunkban felsorolt növények közül a gilisztáúzó varádics nagyobb mennyiségben mérgező, így ezzel körültekintően bánjunk!

Az erjesztéshez, áztatáshoz használt üveget, hordót fedjük le, hogy a madarak ne fulladjanak bele. Jó, ha légáteresztő anyagot, például hagymás, burgonyás zsákot teszünk rá.

Ha öntözőlevet készítünk, elég a durva szűrés, hogy a kanna csöve ne duguljon el a nagyobb daraboktól. A

konyhafelszerelésként kapható nyeles térszűrő vagy nagyobb szűrő megfelel a célnak. Ha permetezünk a lével, alaposan kell szűrni, hogy a fúvókában ne akadjanak el a növénymaradványok. Ez esetben a szűrőre tegyünk egy vászondarabot is.

Ha kártevők ellen permetezünk, fordítsuk úgy a fúvókát, hogy a levelek fonákjára is jusson, hiszen a szívó kártevők elsősorban itt találhatóak. Permetező hiányában vagy környelmi okokból a lombtrágyát rózsával felszerelt öntözőkannából is kijuttathatjuk a zöldségekre.

Az erjesztett levek átható bűzt árasztanak, ezért beöntözés után hasznos lehet, ha rögtön mulcsot teszünk a növény alá. Hasonló okokból úgy helyezzük el szagos elixirjeinket, hogy kisgyerekek ne férjenek hozzá.

Nagy csalán

1. ábra

Levéltetvek, atkák ellen:

0,5 kg fiatal csalánhoz hozzáöntünk 5 liter vizet, majd 48 órán át áztatjuk. A kapott csalánlevet leszűrjük egy szűrőbe helyezett textilanyag segítségével, hogy a permetező ne duguljon el. 1 liter csalán léhez 9 deciliter vizet adunk, hígításként. A készítmény 10 naponként használható.

2. ábra

Növények táplálásához:

Egy 5 literes befőttesüveget $\frac{1}{4}$ részben megtöltünk csalánnal, majd felöntjük vízzel és néha megkavarjuk. A trágyázásra szánt csalán lé akkor készült el, ha keverés közben nem habzik fel. A már kész trágyalevet hígítjuk 1:20 arányban, ezután 10 naponta belocsoljuk vele a növények tövét, ügyelve, hogy a lomba ne kerüljön. A készítmény javítja a növény ellenálló képességét, és segíti a növény fejlődését is magas nitrogén tartalma miatt.

Mezei zsúrló

3. ábra

Gombaölő és rovarriasztó permet:

200-300 g zsúrlót 3-4 l vízben felforraljuk, majd forrás után még 15 percig lobogó vízben főzzük. Szűrőbe helyezett rongy segítségével leszűrjük, hogy a permetezőt ne dugítsa el a főzet. 1:5 arányban hígítjuk használat előtt. Kovasav tartalma erősíti a növényi sejtfalakat, ezáltal gombás betegségek megelőzésére és talajgombák ellen különösen hatékony.

4. ábra

A kevésbé vizes élőhelyeken keressük. A mezei zsúrlót (3. ábra) egyszerűen csak szedjük le. Ügyeljünk rá, hogy ne keverjük össze a mocsári (4. ábra) és az erdei zsúrlóval.

Csalán-zsúrló öntözőlé

0,25 kg csalánhoz hozzáadunk 2,5 l vizet, naponta kevergetjük. A lé akkor készült el, ha a kevergetés során nem habzik fel. A zsúrlót ugyanígy elkészítjük. A két levet 1:1 arányban vegyítjük. Használat előtt 1:20 arányban hígítjuk vízzel.

Hatás: palántadőlés megakadályozása, megszüntetése; palánták táplálása

Fekete nadálytő

5. ábra

Évelő növény, ami a vizes helyeket kedveli, réteken vizes gödörökben gyakran előfordul. Egész nyáron virágzik (5-6. ábra), így felismerése egyszerű. Leveleit és szárát virágzaskor kell gyűjteni.

6. ábra

Növények táplálása, erősítése:

0,5 kg levelet és szárát 5 l vízbe teszünk, ezt naponta kétszer-háromszor megkavarjuk. A sötétre színeződött lé akkor készül el, ha a kavarás során már nem habzik fel. Ez általában nyáron a nagy melegben 2 hét. Használat előtt a készítményt 1:20 arányban hígítjuk. A gyökerek közelébe locsoljuk. Paradicsom, zeller, káposzta termesztéséhez különösen kiváló, mivel magas a káliumtartalma.

Fekete bodza

7. ábra

Ez a mindenki számára ismert cserje (7. ábra) szinte bárhol előfordul hazánkban, főként útszéleken és árokpartokon, akácokban. Főzet készítésére virágát (8. ábra) és hajtását használjuk.

8. ábra

Káposztalepke elleni permet-szer:

0,25 kg hajtást felöntünk 2,5 l vízzel. Két napig állni hagyjuk, szűrőbe helyezett rongy segítségével leszűrjük, hogy a permetezőt ne dugítsa el. Használat előtt 1:10 arányban hígítjuk.

Vakond űző lé:

1 kg bodzahajtáshoz hozzáöntünk 10 l vizet. 5 napig napos helyen állni hagyjuk, ezután a vakond járataiba locsoljuk, amelynek hatására a tapasztalatok szerint elhagyja a területet.

Máktok ormányos elleni per-metszer:

0,25 kg virágot felöntünk 2,5 l vízzel. Két napig állni hagyjuk, szűrőbe helyezett rongy segítségével leszűrjük, hogy a permetezőt ne dugítsa el. A levélre permetezés előtt 1:10 arányban hígítjuk.

Gyermekláncfű

9. ábra

A gyermekláncfű (9. ábra) vagy más néven pitypang, szinte bárhol előfordul. A füves területeket kedveli, így könnyen fellelhető kertünkben vagy füves réteken, legelőkön. Sárga virágáról (10. ábra) már messziről is könnyen észrevehető. Minden részét használjuk.

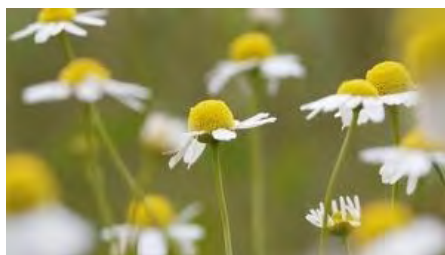

10. ábra

Növekedés serkentő, tápláló lé, permet:

1 kg növényt felaprítunk, gyökereiről a földet távolítsuk el és mossuk meg majd 5 l vizet öntsünk rá. Minden nap kevergessük meg, akkor van kész, ha keverés közben nem habzik fel. Amikor permetezni szeretnénk szűrjük le egy szűrőbe helyezett rongy segítségével, és hígítsuk 1:10 arányban. Amennyiben tápláló léként használjuk, a szűrés elmaradhat. Különösen a gyümölcsfák növekedését serkenti.

Kamilla

11. ábra

Az orvosi székfű vagy közismertebb nevén kamilla (11-12. ábra) a szikes területeket kedveli, de szinte bárhol megtalálható. Főleg mezőkön, útszéleken, parlagos területeken. A készítményekhez a virágát használjuk, így elég azt leszedni.

12. ábra

Rothadás megelőző, korhadás segítő permetlé:

30 g szárított virághoz hozzáöntünk 2 l vizet és egy napig állni hagyjuk. A beáztatott kamilla levét kiperéseljük és leszűrjük, majd 1:5 arányban hígítjuk.

Csávázó lé:

5 g szárított virágot leforrázunk 1 liter forró vízzel, ha kihűlt a magokat beleáztatjuk pár órára.

Kamilla-feketenadálytő-zsúrló öntözőlé

0,25 kg nadálytőhöz és 0,25 kg zsúrlóhoz hozzáadunk 5 l vizet és naponta kevergetjük. A lé akkor készült el, ha a kevergetés során nem habzik fel. 5 g szárított kamilla virágot leforrázunk 1 liter forró vízzel. A két elkészített lét összekeverjük. Kiöntözés előtt 1:20 arányban hígítjuk

Hatás: növekedés serkentő; baktériumok, gombák elleni szer

Fokhagyma

13. ábra

Ez a szinte minden kertben (13. ábra) és konyhában megtalálható növény, a kertben történő védekezésben is igen nagy segítséget tud nyújtani. Baktérium- és gombaölő hatása mellett nyugodtan használhatjuk atkák és lisztharmat ellen is.

14. ábra

Ha van a kertünkben, akkor használhatjuk az egész növényt, viszont ha nincs, akkor a fiókhagymák (14. ábra) használata is épp annyira hatékony.

Atka elleni, gomba- (leginkább lisztharmat) és baktériumölő permet:

0,75 g fokhagymát aprítsunk fel majd 1 liter forrásban lévő vízzel forrázzuk le, ezt követően hagyjuk állni 5 órát. Gomba ellen hígítás nélkül a talajra öntözzük. Atka és lisztharmat ellen pedig 1:7 arányban hígítjuk, leszűrjük majd a növényre és a talajra permetezzük.

Körömvirág

15. ábra

Ez a sárga virágú növény a vidéki kertek ismert lakója. Levelei ragacosz tapintásúak. A készítményhez levelét, virágát, szárát egyaránt használhatjuk.

16. ábra

Levéltetű riasztó, kondicionáló permetlé:

0,5 kg levelet, szárát és virágot aprítsunk fel nagyobb darabokra, adjunk hozzá 5 l vizet. Naponta kevergessük. Akkor készül el, ha keverés közben nem habzik fel. Szűrjük le, hogy a permetező ne duguljon el. Használat előtt 1:20 arányban hígítsuk. Paradicsom és káposztafélékre különösen kedvező hatással van.

Tippek

- ◆ Ne gyűjtsünk közvetlen az út mellől!
- ◆ Ne gyűjtsünk növényeket természetvédelmi területen!
- ◆ Kosárba vagy egy jól átszellőző textilzsákba gyűjtsük a le-szedett növényi részeket!
- ◆ Csak egészséges, kór- és károkozótól mentes növényeket gyűjtsünk!
- ◆ Fajra jellemző optimális időben gyűjtsünk!

Tölgyfa

17. ábra

Ez a közismert növény általában erdőkben, néhány helyen önállóan (17. ábra) is megtalálható. Felismereni leveléről vagy a fán és alatta lévő kis makkocskákról (18. ábra) lehet. A főzethez a fa kérgét használjuk.

18. ábra

Baktérium, gomba elleni permet:

1 liter vízhez 100 g tölgyfakérget adunk, felforraljuk majd még 15 percig főzzük. Leszűrjük majd használat előtt 1:10 arányban hígítjuk.

Zsálya

19. ábra

Ennek a nem csak konyhakertekben, de díszkertekben is előforduló növénynek a levelét, szárát és virágát is használhatjuk a lé készítéséhez. Leveléről és illatáról könnyen felismerhető.

20. ábra

Fertőtlenítő, gomba- és baktériumölő permet:

0,3 kg levelet és szárhoz hozzáadunk 4 l vizet egy napig állni hagyjuk, utána felforraljuk 25 percre. Ezután leszűrjük, használat előtt 1:5 arányban hígítjuk.

Tippek

- ◆ A később felhasználandó növényi részeket tűző napfénytől védett helyen szárítsuk!
- ◆ A lé készítéshez használjunk tiszta (eső)vizet!
- ◆ A növényi levelet időnként keverjük meg, hogy oxigénhez jusson!
- ◆ A levet légáteresztő (necc)zsákkal fedjük le!

Káposztafélék

21. ábra

Ennek a lének az elkészítéséhez bármilyen káposztafélének (21. ábra) a levelét használhatjuk, de a legjobb a leveles kelből és a kelkáposztából (22. ábra) készült lé.

22. ábra

Növények táplálásához:

0,5 kg káposzta levélhez 5 l vizet adunk, minden nap kevergessük. Az öntöző lé akkor készül el ha, a kavarással nem habzik fel. Használat előtt 1:20 arányban hígítjuk. Különösen jó hatással van a babra, uborkára, burgonyára, tökre, zellerre és a paradicsomra.

Káposzta-csalán öntözőlé

0,5 kg keverékhez hozzáadunk 5 l vizet, naponta kevergetjük. A lé akkor készült el, ha a kevergetés során nem habzik fel. Használat előtt 1:20 arányban hígítjuk.

Hatás: erősítő, levéltetvek, atkák ellen

Káposzta-zsúrló-kamilla öntözőlé

0,5 kg káposztalevél és zsúrló keverékhez hozzáadunk 5 l vizet, naponta kevergetjük. A lé akkor készült el, ha a kevergetés során nem habzik fel. 5 g szárított virágot leforrázunk 1 liter forró vízzel. A két elkészített lét összekeverjük. Használat előtt 1:20 arányban hígítjuk.

Hatás: növények baktériumai, gombái ellen

Metélőhagyma

23. ábra

A metélőhagyma a hagymafélék családjába tartozó évelő fűszernövény. A lé készítéséhez a metélő hagyma (23-24. ábra) összes része használható.

24. ábra

Baktériumok, gombák elleni fertőtlenítő öntözőlé:

0,25 kg metélőhagymához hozzáadunk 2,5 l vizet. Minden nap megkeverjük. A lé akkor készült el ha a keverés során nem habzik fel. Használat előtt 1:10 arányban hígítjuk.

Paradicsom

25. ábra

A paradicsom (növény, és nem a termés) föld feletti részeit használjuk (25. ábra) az egyik, a hónaljajtásokat (26. ábra) pedig a másik készítményhez.

26. ábra

Rágó kártevők, atkák és levéltetvek elleni permet:

0,25 kg hónaljajtást és levelet felöntünk 2,5 l vízzel és 2-3 napig állni hagyjuk. Leszűrjük, hogy a permetezőt ne dugítsa el. Használat előtt 1:10 arányban hígítjuk.

Növények táplálásához:

0,25 kg hajtáshoz hozzáöntünk 2,5 l vizet, naponta kavargatjuk. A lé akkor készült el, ha a kavargatás során már nem habzik fel. Használat előtt 1:20 arányban hígítjuk. Havonta egyszer használjuk. Legjobban a paradicsom növekedését serkenti, de jó hatással van a babra, uborkára, káposztára, petrezselyemre, póré - és vöröshagymára, valamint a zellerre.

Vöröshagyma

27. ábra

A vöröshagyma lé elkészítéséhez a hagyma (27-28. ábra) összes részét használhatjuk.

28. ábra

Termés, virágkötődés segítő lé:

0,5 kg hagymához hozzáadunk 5 l vizet, naponta kevergetjük. A lé akkor készült el, ha a kevergetés során nem habzik fel. Használat előtt 1:20 arányban hígítjuk. Zöldségeknek virágzás előtt adjuk a megfelelő hatás elérése érdekében.

Vöröshagymahéj-zsúrló öntözőlé

0,5 kg keverékhez hozzáadunk 5 l vizet, naponta kevergetjük. A lé akkor készült el, ha a kevergetés során nem habzik fel. Használat előtt 1:20 arányban hígítjuk.

Hatás: fagyvédelem, várható fagy előtti estén kijuttatva.

Cékla

29. ábra

Ez a különleges, erős bordó színező hatású növény rendszertanilag nem rokona a sárgarépnának és a petrezselyemnek. A léhez a cékla leveleit a nyéllel együtt (29-30. ábra) használjuk.

30. ábra

Fűserkentő lé:

1 kg céklalevélhez 10 l vizet öntünk, majd naponta kavargatjuk. A lé akkor készült el, ha a keverés során nem habzik fel. Használat előtt 1:10 arányban hígítjuk. Kiváló az erősen igénybe vett gyepek növekedésének serkentésére és a frissen vetett gyepek növekedésének megindítására.

Giliszaűző varádics

30. ábra

Kedvelt élőhelye az ártér és a mocsárrétek, de Magyarországon számos helyen előfordul. Jól felismerhető a kimagasló sárga virágairól (30-31. ábra).

31. ábra

Rovarriasztó hatású gomba- és baktériumölő permetszer:

1 liter forrásban lévő vízhez 2 maréknyi szárított varádics virágot adunk vagyis főzetet készítünk. 24 órát állni hagyjuk, használat előtt 1:10 arányban hígítjuk.

33. ábra

Édeskömény

Ez az ismert kerti növény, másik néven ánizskapor, akár 50 cm-esre is megnőhet. Az erjesztett lé készítéséhez a növény föld feletti részeit használjuk.

34. ábra

Erősítő, tápláló lé:

1 kg növényhez 10 l vizet öntünk, minden nap megkeverjük. Akkor készül el ha, a kevergetés során már nem habzik fel. Használat előtt 1:20 arányban hígítsuk.

Rebarbara

35. ábra

Ezt a nem minden kertben megtalálható növényt (35. ábra) a levélnyele (36. ábra) miatt termesztik. A hidegvizes kivonat készítéséhez a föld feletti részeket használjuk.

36. ábra

Hagymalégy, sárgarépalégy, viráglegyek elleni permet:

0,5 kg rebarbara részhez hozzáöntünk 5 l vizet. Egy napig állni hagyjuk, ezután leszűrjük. Használat előtt 1:1 arányban hígítjuk.

Tippek

- ◆ Növényi permetező lé készítésénél mindig tartsuk be az előírt arányokat!
- ◆ Földre lehullott (pl. virág, levelek) növényi részeket ne tegyünk a preparátumba, mert szennyezett lehet!
- ◆ Tárolás során ne csak a növény vagy növényi rész nevét, de a gyűjtés idejét is tüntessük fel!
- ◆ Gyógynövényeket sűrű szövésű ronggyal lefedett befőttes üvegben érdemes tárolni, száraz, hűvös helyen!

Magyar Biokultúra Szövetség

E-book Sorozat

I. rész

Elérhetőség:

1132 Budapest, Visegrádi u. 53, III/1

Telefon: 06 1 214 7005

E-mail: biokultura@biokultura.org

www.biokultura.org

Írta, összeállította:

Szukács Gergely

Gelencsér Margit

Szlovicsák Katalin

Lektorálta:

Czeller Gábor

Czelletné Daróczi Éva

Szerkesztette:

Szlovicsák Katalin

2015

A Magyar Biokultúra Szövetség E-book Sorozatának várható következő példánya:

Gyakran Ismételt Kérdések az ökológiai gazdálkodásról általában

A kiadvány a Magyar Biokultúra Szövetség tulajdona, mely az ökológiai gazdálkodásban felhasználható növényi eredetű öntöző és permetező levekről nyújt információt a vegyszermentes védekezés elősegítése és népszerűsítése érdekében. A kiadvány sokszorosítása, másolása, online közzététele csak a Magyar Biokultúra Szövetség engedélyével történhet, az engedély nélküli sokszorosítás jogi következményeket von maga után.

Kövessen bennünket a Facebookon is!

<https://www.facebook.com/BiokulturaSzovetseg>